

MESLEK YÜKSEK OKULLARI TEKSTİL (TERBİYE) PROGRAMLARINDA VERİLEN EĞİTİMİN YAPISAL BOZUKLUKLARININ İNCELENMESİ

ANALIZING THE STRUCTURAL DISORDERS IN THE GIVE
EDUCATION IN VOCATIONAL SCHOOLS OF HIGHER EDUCATION
TEXTILE FINISHING PROGRAMMES

A.Özgür AĞIRGAN¹

Mehtap AĞIRGAN²

Rana YILMAZ³

ABSTRACT

Textile sector forms 11 per cent of the total production and 38 per cent of the exportation of Turkey. So, it is one of the most important industrial areas. At the same time it is the first sector in employment. When you look at it from this point of view, the importance of Vocational Higher Educations which educate average grade skillful employees is big.

With the cooperation of MEB (Turkish Ministry of Education) and YÖK (Council of Higher Education) in 2002, in textile programmes, programme development Project gained its Standard form and is still being used.

The Textile Higher Education programme Project consists of seven different branches, though can not answer the needs of the sector because of the developing technology and the globalization tendencies. Beside, the textile programme subjects which are given in the coverage of European Credit Transfer system ECTS, turns out to be a discussion matter with the equivalent schools when compared with programmes applied in the equivalent schools abroad.

The aim of this study is to revise the textile finishing programme subjects which is one of the seven different textile higher education programmes, considering ECTS criterias and the developments in today's Higher Educational System to offer changes and suggestions.

ÖZET

Tekstil sektörü, toplam üretimimizin %11'ini ihracatımızın %38'ini oluşturan önemli endüstriyel alanlardan biridir. Aynı zamanda istihdam bakımından birinci sektör durumundadır. Bu açıdan bakıldığında, sektöre orta kademe vasıflı eleman yetiştiren Meslek yüksek okulu Tekstil Eğitimi programlarının önemi büyüktür.

MEB-YÖK işbirliği ile 2002 yılında Tekstil Eğitim Programları, program geliştirme projesi olarak standart formuna kavuşmuş ve halen kullanılmaktadır. Tekstil ön lisans programı olarak 7 farklı anabilim dalından oluşan bu proje, günümüzde gelişen teknoloji ve tekstildeki global eğilimler ışığında hali hazırda sektörün isteklerine yeterince cevap verememektedir. Bunun yanında Avrupa Kredi Transfer Sistemi ECTS kapsamında verilen

¹ aoagirgan@corlu.edu.tr

² magirgan@gmail.com

³ Rana.y@mynet.com

Tekstil Terbiye programı derslerinin yurt dışındaki okullarda uygulanan programlara eşdeğerliği de tartışma konusudur.

Bu çalışmanın amacı; hali hazırda bulunan 7 farklı tekstil ön lisans programlarından biri olan tekstil terbiye programı derslerinin , ECTS kriterleri ve günümüz yüksek öğretimdeki gelişmeler ışığında revize edilmesi için gerekli değişiklik ve öneriler sunulmasıdır.

1. GİRİŞ

MEB-YÖK işbirliği ile 2002 yılında standart formunda uygulanmaya başlayan Tekstil Eğitim Programlarından olan Terbiye programı, tekstil sektöründe ürüne güzel bir görüntü ve tutum kazandırmak amacıyla yapılan ön terbiye, boya, baskı ve apre işlemlerini kapsayan bir eğitimin verildiği programdır. Tekstil sektöründe iplik üretiminden sonra en çok paya sahip ikinci alt sektör olan terbiyede hali hazırda yetişmiş kalifiye eleman ve konu hakkında bilgili, eğitimli orta kademe yönetici sayısı çok az miktarda bulunmaktadır.(1)Bu konuda ön lisans programlarında yetiştirilen kalifiye elemanların, günümüz gelişen teknolojisine ayak uyduracak şekilde yetiştirilmeleri için uygulanmakta olan programların değiştirilmesi ve geliştirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Ayrıca yurt dışında bulunan ve özellikle de Avrupa'daki üniversitelerde okutulmakta olan tekstil programları incelendiğinde, bu programlar içerisindeki Tekstil programlarının yapılarının ülkemizdeki meslek yüksek okullarındaki programlarla tam olarak karşılığı bulunmamaktadır.

Bu çalışma, YÖK tarafından revize edilecek olan Tekstil-Terbiye programına ön bir hazırlık teşkil etmesi amacı ile programdaki yapısal bozuklukların, eğitimi verecek olan biz öğretim elemanları tarafından incelenmesi ile oluşturulmuş ve gerekli önerilerin yapıldığı bir bildiridir.

2. MESLEK YÜKSEK OKULLARINDA TEKSTİL-TERBİYE PROGRAMLARININ MEVCUT DURUMU

2008 yılı itibari ile toplam 56 üniversitede 78 Meslek Yüksek Okulunda Tekstil programı vardır. 19 üniversite, 21 Meslek Yüksek Okulunda Tekstil-Terbiyesi dalı bulunmaktadır. Tekstil –Terbiye programı hem birinci hem ikinci öğretimde yaklaşık 2340 öğrenciye eğitim vermektedir.(Tablo 1) (2)

Tekstil-Terbiye dalı, tekstil sanayine tekniker düzeyinde teknik elemanlar yetiştirmek amacıyla öğretimini devam ettiren bir teknik programdır. Tekstil-terbiye programı; ön terbiye, boya teknolojisi, baskı işlemleri, terbiye bitim işlemlerinin ve kalite kontrol konularında mevcut teknolojilerin ve aynı zamanda teknolojik yeniliklerin öğrenciye aktarıldığı bir ön lisans programıdır .Tekstil-Terbiye teknikeri ünvanı ile mezun olan öğrenciler tekstil sektöründe çeşitli alanlarda, özel laboratuvarlarda, tekstil makineleri ve ekipmanları satan firmalarda istihdam edilmektedirler.

Tablo 1. Meslek Yüksek Okullarında Tekstil-Terbiye Dalının Bulunduğu Okullar ve Kontenjanları (2)

ŞEHİR	ÜNİVERSİTE ADI	M.Y.O ADI		KONTENJAN
Adana	Çukurova Üniversitesi	Adana M.Y.O	Örgün	80
			İkinci Öğretim	80
Adıyaman	Adıyaman Üniversitesi	Adıyaman M.Y.O	Örgün	50
			İkinci Öğretim	50
Aydın	Adnan Menderes Üniversitesi	Nazilli M.Y.O	Örgün	50
			İkinci Öğretim	50
Bilecik	Bilecik Üniversitesi	Pazaryeri M.Y.O	Örgün	80
			İkinci Öğretim	80
Bolu	Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Gerede M.Y.O	Örgün	45
Bursa	Uludağ Üniversitesi	Teknik Bilimler M.Y.O	Örgün	30
			İkinci Öğretim	30
Denizli	Pamukkale Üniversitesi	Denizli M.Y.O	Örgün	120
			İkinci Öğretim	120
Edirne	Trakya Üniversitesi	Teknik Bilimler M.Y.O	Örgün	50
			İkinci Öğretim	50
Gaziantep	Gaziantep Üniversitesi	Gaziantep M.Y.O	Örgün	60
			İkinci Öğretim	60
Giresun	Giresun Üniversitesi	Şebinkarahisar M.Y.O	Örgün	50
İzmir	Dokuz Eylül Üniversitesi	İzmir M.Y.O	Örgün	45
İzmir	Ege Üniversitesi	Bergama M.Y.O	Örgün	60
			İkinci Öğretim	60
Kayseri	Erciyes Üniversitesi	Mustafa Çıkrıkçı M.Y.O	Örgün	100
			İkinci Öğretim	100
Kırklareli	Kırklareli Üniversitesi	Teknik Bilimler M.Y.O	İkinci Öğretim	40
		Lüleburgaz Keprtepe M.Y.O	Örgün	100
			İkinci Öğretim	100
Malatya	İnönü Üniversitesi	Yakınca M.Y.O	Örgün	80
			İkinci Öğretim	80
Sivas	Cumhuriyet Üniversitesi	Gürün M.Y.O	Örgün	30
Tekirdağ	Namık Kemal Üniversitesi	Teknik Bilimler M.Y.O	İkinci Öğretim	90
		Çorlu M.Y.O	Örgün	60
			İkinci Öğretim	60
Tokat	Gazi Osman Paşa Üniversitesi	Tokat M.Y.O	Örgün	40
			İkinci Öğretim	40
İstanbul	Beykent Üniversitesi	Beykent M.Y.O	Örgün	60
			İkinci Öğretim	60
				2340

3.MATERYAL VE YÖNTEM

3.1.Materyal

Çalışmada temel alınan materyal METEP kapsamında Tekstil- Terbiye programı için hazırlanan 4 yarı yılı kapsayan ders programı ve içeriğidir.(1) Tekstil-Terbiye program içeriği her dönem için 28 ders saatini kapsamakta ve uzmanlaşmanın sağlanması için III. Yarı yıldan itibaren zorunlu derslerle birlikte seçmeli derslere yer verilmektedir.

Tablo 2. M.Y.O Tekstil-Terbiye dalında okutulan ders programı

I. Yarıyıl					
DERSLER	Z/S	Haftalık Ders Saati			Toplam Kredi
		Toplam	Teori	Uygulama	
Türk Dili – I	Z	2	2	0	2
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi - I	Z	2	2	0	2
Beden Eğitimi*	S	1	-	1	-
Güzel Sanatlar*	S	1	-	1	-
Yabancı Dil - I	Z	4	4	0	4
Matematik – I	Z	4	3	1	3,5
Bilgisayar - I	Z	2	1	1	1,5
Teknolojinin Bilimsel İlkeleri	Z	4	3	1	3,5
Genel Dokuma ve Örme Teknolojileri	Z	3	2	1	2,5
Genel İplik Teknolojisi	Z	4	3	1	3,5
Tekstil Maddeleri - I	Z	3	2	1	2,5
TOPLAM		28	22	6	25
II. Yarıyıl					
DERSLER	Z/S	Haftalık Ders Saati			Toplam Kredi
		Toplam	Teori	Uygulama	
Türk Dili - II	Z	2	2	0	2
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi - II	Z	2	2	0	2
Beden Eğitimi*	S	1	-	1	-
Güzel Sanatlar*	S	1	-	1	-
Yabancı Dil - II	Z	4	4	0	4
Matematik – II	Z	4	3	1	3,5
Bilgisayar - I	Z	2	1	1	1,5
Genel Konfeksiyon Teknolojisi	Z	4	3	1	3,5
Genel Terbiye Teknolojisi	Z	4	3	1	3,5
Tekstil Maddeleri - II	Z	4	3	1	3,5
Genel ve Teknik İletişim	Z	2	1	1	1,5
TOPLAM		28	22	6	25
III. Yarıyıl					
DERSLER	Z/S	Haftalık Ders Saati			Toplam Kredi
		Toplam	Teori	Uygulama	
Kalite Güvence ve Standartları	Z	2	1	1	1,5
Sistem Analizi veTasarımı - I	Z	2	1	1	1,5
Tekstil Ürünleri Muayeneleri	Z	3	2	1	2,5
Boya Teknolojisi - I	Z	3	2	1	2,5
Kimya	Z	2	2	0	2
Tekstil Ön Terbiyesi	Z	3	2	1	2,5
Tekstil Terbiye Makineleri	Z	3	2	1	2,5
Terbiye Atölyesi - I	Z	4	0	4	2
TOPLAM		22	12	10	17
Seçmeli Dersler (*)		6			
Bilgisayarlı Desen Çizimi	S	4	3	1	4
Ekotekstil Bilgisi	S	2	2	0	2
Isı Transferi	S	2	2	0	2
Kimyasal Tekstil Muayen.	S	2	1	1	2
Renk Bilgisi ve Ölçümü	S	2	2	0	2
Tekstil Yardımcı Maddeleri	S	2	2	0	2
Diğer Seçmeli Dersler (**)					
TOPLAM		28			23

IV. Yarıyıl					
DERSLER	Z/S	Haftalık Ders Saati			Toplam Kredi
		Toplam	Teori	Uygulama	
İşletme Yönetimi	Z	2	1	1	1,5
Sistem Analizi ve Tasarımı - II	Z	2	1	1	1,5
Fiziksel Tekstil Muayeneleri	Z	4	3	1	3,5
Baskı Teknolojisi	Z	3	2	1	2,5
Boya Teknolojisi - II	Z	3	3	0	3
Tekstil Bitim İşlemleri	Z	4	3	1	3,5
Terbiye Atölyesi - II	Z	4	0	4	2
TOPLAM		22	13	9	17,5
Seçmeli Dersler (*)		6			
Kuru Bitim İşlemleri	S	2	2	0	2
Özel Baskı Teknikleri	S	4	3	1	4
Tekstil Kimyası	S	2	2	0	2
Terbiye Fabrika Organizasyonu	S	2	2	0	2
Yaş Bitim İşlemleri	S	2	2	0	2
Girişimcilik	S	2	1	1	2
Diğer Seçmeli Dersler (**)					
TOPLAM		28			23,5

3.2.YÖNTEM

Tekstil-Terbiye programı incelendiğinde aşağıdaki sorunlar görülmüş ve bu sorunları gidermek amacı ile çözüm önerileri sunulmuştur.

- I. Yarı yılda 2 teori-1 uygulama toplamda 2,5 kredi olarak okutulan Genel Dokuma ve Örme Teknolojisi dersinin ,Genel Dokuma Teknolojisi ve Genel Örme Teknolojisi olarak ayrılması veya ders saatinin en az 5 saate çıkarılması gerekmektedir.
- İkinci sınıftaki kimya dersinin 1. sınıf dersi olarak okutulması ve ders saatinin en az 4 saate çıkarılması.
- Boya Teknolojisi I ve II derslerinin uygulamaları Terbiye Atölyesi-I ve II derslerinde yapılmaktadır. Ayrıca Boya-II dersinin uygulaması yoktur. Bütünlük sağlaması açısından Boya Teknolojisi-I dersinin 2+1 olan ders saatinin 3+0 olarak değiştirilmesi,
- Sistem Analizi ve Tasarımı-I ve II derslerinin birleştirilip IV. Yarı yılda Proje dersi adı altında toplanması,
- Kimyasal Tekstil Muayeneleri dersinin seçmeli derslerden çıkarılıp zorunlu dersler içerisine alınması,
- Tekstil Ürünleri Muayeneleri ve Fiziksel Tekstil Muayeneleri derslerinin birleştirilerek 4 saat olarak bir dönemde toplanması,
- Baskı Teknolojisi dersinin ders saatinin 2+1 den 3+1 e çıkarılması
- Seçmeli ders olarak yeni teknolojik gelişmelere uygun olarak Teknik Tekstiller, Polimer Kimyası, Katlı ve kaplı Tekstiller (Tekstilde laminasyon ve kaplama teknolojisi) Yeni Lifler, Tekstilde Nanoteknoloji gibi yeni derslerin konması,
- Kalite Güvence ve Standartları dersinin ders saatinin 3'e çıkarılması,
- Terbiye Atölyesi-I ve II derslerinde geçen atölye kelimesinin laboratuvar olarak değiştirilmesi
- Yaz stajının 40 iş gününden 30 iş gününe indirilmesi gerekmektedir.

Bu bulgular ve öneriler ışığı altında uygulanabilecek yeni ders programı aşağıda sunulmuştur.

Tablo 3. Yeni oluşturulan Tekstil-Terbiye ders programı

I. Yarıyıl					
DERSLER	Z/S	Haftalık Ders Saati			Toplam Kredi
		Toplam	Teori	Uygulama	
Türk Dili – I	Z	2	2	0	2
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi - I	Z	2	2	0	2
Beden Eğitimi*	S	1	-	1	-
Güzel Sanatlar*	S	1	-	1	-
Yabancı Dil - I	Z	4	4	0	4
Matematik – I	Z	4	3	1	3,5
Bilgisayar - I	Z	2	1	1	1,5
Teknolojinin Bilimsel İlkeleri	Z	4	3	1	3,5
Genel Dokuma Teknolojisi	Z	3	2	1	2,5
Genel İplik Teknolojisi	Z	4	3	1	3,5
Tekstil Maddeleri I	Z	3	2	1	2,5
Genel Örne Teknolojisi	Z	2	2	0	2
TOPLAM		32	24	8	25

II. Yarıyıl					
DERSLER	Z/S	Haftalık Ders Saati			Toplam Kredi
		Toplam	Teori	Uygulama	
Türk Dili - II	Z	2	2	0	2
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi - II	Z	2	2	0	2
Beden Eğitimi*	S	1	-	1	-
Güzel Sanatlar*	S	1	-	1	-
Yabancı Dil - II	Z	4	4	0	4
Matematik – II	Z	4	3	1	3,5
Bilgisayar - I	Z	2	1	1	1,5
Kimya	Z	4	3	1	3,5
Genel Konfeksiyon Teknolojisi	Z	2	2	0	2
Genel Terbiye Teknolojisi	Z	4	3	1	3,5
Genel ve Teknik İletişim	Z	2	1	1	1,5
Tekstil Maddeleri II	Z	4	3	1	3,5
TOPLAM		34	25	9	27

III. Yarıyıl					
DERSLER	Z/S	Haftalık Ders Saati			Toplam Kredi
		Toplam	Teori	Uygulama	
Kalite Güvence ve Standartları	Z	3	2	1	2,5
Fiziksel Tekstil Muayeneleri	Z	4	3	1	3,5
Boya Teknolojisi - I	Z	3	3	0	3
Tekstil Kimyası	Z	2	2	0	2
Tekstil Ön Terbiyesi	Z	3	2	1	2,5
Tekstil Terbiye Makineleri	Z	3	2	1	2,5
Terbiye Atölyesi - I	Z	4	0	4	2
TOPLAM		22	14	8	18
Secmeli Dersler (*)		6			
Bilgisayarlı Desen Çizimi	S	4	3	1	4
Tekstilde Nanoteknoloji	S	2	2	0	2
Ekotekstil Bilgisi	S	2	2	0	2
Isı Transferi	S	2	2	0	2
Renk Bilgisi ve Ölçümü	S	2	2	0	2
Tekstil Yardımcı Maddeleri	S	2	2	0	2
Polimer Kimyası	S	2	2	0	2
Diğer Seçmeli Dersler (**)	S				
TOPLAM		28			24

DERSLER	Z/S	Haftalık Ders Saati			Toplam Kredi
		Toplam	Teori	Uygulama	
İşletme Yönetimi	Z	2	1	1	2
Proje	Z	2	1	1	2
Kimyasal Tekstil Muayen.	Z	2	1	1	1,5
Baskı Teknolojisi	Z	4	3	1	3,5
Boya Teknolojisi - II	Z	3	3	0	3
Tekstil Bitim İşlemleri	Z	4	3	1	4
Terbiye Atölyesi - II	Z	4	0	4	2
TOPLAM		21	12	9	18
Secmeli Dersler (*)		6			
Kuru Bitim İşlemleri	S	2	2	0	2
Katlı ve Kaplı tekstil yapıları	S	2	2	0	2
Özel Baskı Teknikleri	S	4	3	1	4
Teknik Tekstiller	S	2	2	0	2
Terbiye Fabrika Organizasyonu	S	2	2	0	2
Yeni Lifler	S	2	2	0	2
Yaş Bitim İşlemleri	S	2	2	0	2
Girişimcilik	S	2	1	1	2
Diğer Seçmeli Dersler (**)					
TOPLAM		27			24

4.SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada Türkiye’de iki yıllık ön lisans Tekstil Terbiye programlarında ki çarpıklıklar ve eksiklikler incelenmiş olup, 2010-2011 Öğretim yılında başlayacak ve 6 dönem sürecek öğretim için, YÖK tarafından yapılacak olan yeni programa öneri sunmak amacıyla yapılmıştır. Bu öneriler Öğretimin içinde olan biz öğretim elemanlarının; ders verirken ve öğrencilere danışmanlık yaparken görmüş olduğumuz ve değişmesini öngördüğümüz dersler, krediler, dönem farklılıklarının, yapılacak yeni programa katkı sağlaması amacıyla incelenmiştir.

Ayrıca Avrupa ülkelerinde okutulan ön lisans tekstil programları incelenmiş olup, bu Programların Türkiye’deki ön lisans programlarıyla örtüşmediği görülmüş ve oradaki programların Lisans programlarına hazırlık amacıyla öğretim verdikleri saptanmıştır. Çalışmada bu nedenle ECTS Kredi sistemlerine uygunluk kriterleri ele alınmamıştır.

Önerilen derslerin içerikleri, kredileri ve yapısı başka bir çalışmada irdelenecektir. YÖK tarafından yapılacak olan “Yeni Programda”, özellikle derslerin uygulama sayılarında yapılacak olan değişiklik ve derslerin teorik kısımlarının artırılması, 3 dönem yapılacak olan endüstri uygulamaları için öğrencilerin bilgilerinin artırılması açısından faydalı olacağına inanıyoruz.

KAYNAKLAR

- [1] Yüksek öğretim kurulu, 2002, Tekstil Eğitim Programı, MEB-YÖK Meslek Yüksek okulları Program Geliştirme Projesi, Ankara.
- [2] Yüksek Öğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi, Ankara 2008